

THS1101

หลักภาษาและภาษาศาสตร์ภาษาไทย

ระบบเสียงในภาษาไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะภาษาไทย	พยัญชนะไทย	ลักษณะการออกเสียง
/p/	ป	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก
/t/	ต ฏ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก
/c/	จ จร	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง
/k/	ก	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน
/ŋ/	อ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง
/ph/	พ ฝ ผ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก
/th/	ท ธ ถ ท ฒ ฐ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่หลังฟัน
/ch/	ฉ ช ฌ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานแข็ง
/kh/	ข ค ฌ	เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน
/b/	บ	เสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก
/d/	ด ฎ	เสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก
/m/	ม หม	เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก
/n/	น ฌ หน	เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่หลังฟัน
/ɲ/	ง หง	เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน
/l/	ล ฬ หล	เสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก
/r/	ร ทร	เสียงพยัญชนะรวิ์ ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

สัทอักษรแทน เสียงพยัญชนะ ภาษาไทย	พยัญชนะไทย	ลักษณะการออกเสียง
/s/	ซ ส ศ ษ ทร	เสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่หลังฟัน
/h/	ห อ	เสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง
/f/	ฟ ฝ	เสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ฟันบนและริมฝีปากล่าง
/w/	ว หว	เสียงพยัญชนะครี้งสระ ก้อง เกิดที่ริมฝีปากและเพดานอ่อน
/j/	ย ญ หย หญ อย	เสียงพยัญชนะครี้งสระ ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

- หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย
 - พยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง

/p/	/ป/	เช่น	<u>ป</u> ้า
/t/	/ต/	เช่น	<u>ต</u> า
/c/	/จ/	เช่น	<u>จ</u> วน
/k/	/ก/	เช่น	<u>ก</u> ไ้
/ɕ/	/อ/	เช่น	<u>อ</u> ้วน
/ph/	/พ ภ ผ/	เช่น	<u>พ</u> ัด, <u>ภ</u> ัทร, <u>ผ</u> ี
/th/	/ท ฐ ถ ฑ ฒ ฐ/	เช่น	<u>ท</u> ำ <u>ฐ</u> ง <u>ถ</u> ง มณ <u>ฑ</u> ล <u>ฒ</u> ่า <u>ฐ</u> าน
/ch/	/ฉ ช ฌ/	เช่น	<u>ฉ</u> ียด <u>ช</u> ้าง <u>ฌ</u> าน
/kh/	/ข ค ฌ/	เช่น	<u>ข</u> ้าว <u>ค</u> น <u>ฌ</u> ่า
/b/	/บ/	เช่น	<u>บ</u> ุญ
/d/	/ด ฎ/	เช่น	<u>ด</u> ือน <u>ฎ</u> ีกา

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

- หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย
 - พยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง

/m/	/ม/	เช่น	แมว
/n/	/น ณ/	เช่น	น้ำ เณร
/ɲ/	/ง/	เช่น	เงิน
/l/	/ล พ/	เช่น	ลิง จุฬ
/r/	/ร/	เช่น	ร้อย
/f/	/ฟ ฝ/	เช่น	ฟัน ฝา
/s/	/ซ ส ศ ษ/	เช่น	โซ่ เสือ ศิษย์ จักขุ
/h/	/ห อ/	เช่น	หาย เอง
/w/	/ว/	เช่น	วัน
/j/	/ย ญ/	เช่น	ยาม ญาติ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

- ¹หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย
 - พยัญชนะต้นควบ 11 หน่วยเสียง

/pr-/	/ปร-/	เช่น	<u>ปรับ</u> ปรุง
/pl-/	/ปล-/	เช่น	<u>เปลี่ยน</u> แปลง
/phr-/	/พร-/	เช่น	<u>พรวด</u> พราด
/phl-/	/พล-, ผล-/	เช่น	<u>พลับ</u> พลึง <u>ผลิ</u> ผลาม

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

- หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย
 - พยัญชนะต้นควบ 11 หน่วยเสียง

/tr-/	/ตร-/	เช่น	<u>ต</u> ร <u>ว</u> จ <u>ต</u> ร <u>า</u>
/kr-/	/กร-/	เช่น	<u>ก</u> ร <u>า</u> บ <u>ก</u> ร <u>า</u> น
/kl-/	/กล-/	เช่น	<u>ก</u> ลั <u>บ</u> <u>ก</u> ล <u>อ</u> ก
/kw-/	/กว-/	เช่น	<u>ก</u> ว้ <u>ด</u> <u>ก</u> ว้ <u>ง</u>
/khr-/	/คร-, ขร-/	เช่น	<u>ค</u> ร <u>อ</u> บ <u>ค</u> ร <u>ี</u> ว <u>ข</u> ร <u>ุ</u> ข <u>ร</u> ะ
/khl-/	/คล-, ขล-/	เช่น	<u>ค</u> ล <u>า</u> ด <u>ค</u> ล <u>ี</u> น <u>ข</u> ล <u>า</u> ด <u>ข</u> ล <u>า</u>
/khw-/	/คว-, ขว-/	เช่น	<u>ค</u> ว้ <u>ง</u> <u>ค</u> ว้ <u>ง</u> <u>ข</u> ว <u>น</u> <u>ข</u> ว <u>าย</u>

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

- หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย
 - พยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง

แม่กบ	/-p/	เช่น	ทราบ <u>บ</u>
แม่กด	/-t/	เช่น	ขาด <u>ด</u>
แม่กก	/-k/	เช่น	รัก <u>ก</u>
แม่กม	/-m/	เช่น	กล่อ <u>ม</u>
แม่กน	/-n/	เช่น	บ้าน <u>น</u>
แม่กง	/-ŋ/	เช่น	โย <u>ง</u>
แม่เกย	/-j/	เช่น	เล <u>ย</u>
แม่เกอว	/-w/	เช่น	สาว <u>ว</u>
	/-ʔ/	เช่น	จะ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- **ลักษณะการออกเสียงสระในภาษาไทย**
 - **ลักษณะของริมฝีปาก** ในการเปล่งเสียงสระริมฝีปากอาจห่อกลม (rounded) หรือเหยียดออก (unrounded) การห่อหรือไม่ห่อริมฝีปากจึงส่งผลให้เกิดเสียงสระที่ต่างกัน
 - **ส่วนของลิ้น** ลิ้นส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลิ้นส่วนหน้า หรือลิ้นส่วนหลัง จะยกขึ้น โกล่หรือโกล่เพดานในขณะที่เปล่งเสียงสระ จะทำให้เกิดเสียงสระที่แตกต่างกัน เราจึงเรียกเสียงสระตามส่วนของลิ้นที่ยกขึ้น กล่าวคือ
 - **สระหน้า** ใช้ลิ้นส่วนหน้ากับเพดานแข็ง
 - **สระกลาง** ใช้ลิ้นส่วนหลังที่อยู่ตรงข้ามกับส่วนต่อระหว่างเพดานแข็งกับเพดานอ่อน
 - **สระหลัง** ใช้ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- **ลักษณะการออกเสียงสระในภาษาไทย**
 - **ระดับของลิ้น** ในการออกเสียงสระ ระดับความสูงต่ำของลิ้นที่ยกใกล้เพดานมีส่วนสำคัญทำให้เกิดเสียงสระที่แตกต่างกัน เสียงสระในภาษาไทยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ สูง กลางสูง กลางต่ำ ต่ำ แต่บางตำราอาจแบ่งเพียง 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ ดังนั้นจึงมีการเรียกเสียงสระตาม ระดับของลิ้นคือ สระสูง สระกลาง และสระต่ำ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- หน่วยเสียงสระในภาษาไทย
 - สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง

ลักษณะริมฝีปาก	ริมฝีปากรี		ริมฝีปากห่อ	
ส่วนของลิ้น	หน้า	หลังก่อนไปกลาง	หลัง	
ระดับลิ้น				
สูง	i i:	u u:	u u:	
กลางสูง	e e:	ɤ ɤ:	o o:	
กลางต่ำ	ɛ ɛ:		ɔ ɔ:	
ต่ำ		a a:		

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- หน่วยเสียงสระในภาษาไทย
 - สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง

สัทอักษรแทนเสียงสระ ภาษาไทย	เสียงสระ ภาษาไทย	ลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยว
/i/	เ-ะ	สระหน้า สูง เสียงสั้น ริมฝีปากรี
/i:/		สระหน้า สูง เสียงยาว ริมฝีปากรี
/e/		สระหน้า กลางสูง เสียงสั้น ริมฝีปากรี
/e:/		สระหน้า กลางสูง เสียงยาว ริมฝีปากรี
/ɛ/		สระหน้า กลางต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากรี
/ɛ:/		สระหน้า กลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากรี
/u/		สระหลังค่อนไปกลาง สูง สั้นเสียงน ริมฝีปากรี
/u:/		สระหลังค่อนไปกลาง สูง เสียงยาว ริมฝีปากรี
/ʊ/	เ-อะ	สระหลังค่อนไปกลาง กลางสูง เสียงสั้น ริมฝีปากรี
/ʊ:/	เ-อ	สระหลังค่อนไปกลาง กลางสูง เสียงยาว ริมฝีปากรี

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- หน่วยเสียงสระในภาษาไทย
 - สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง

สัทอักษรแทนเสียงสระ ภาษาไทย	เสียงสระ ภาษาไทย	ลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยว
/a/	-ะ	สระกลาง ต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ
/aː/	-า	สระกลาง ต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
/ʌ/	-ุ	สระหลัง สูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ
/ʌː/	-ู	สระหลัง สูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ
/o/	-โ-ะ	สระหลัง กลางสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ
/oː/	-โ-	สระหลัง กลางสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ
/ɔ/	-เ-ะ	สระหลัง กลางต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ
/ɔː/	-อ	สระหลัง กลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย

- หน่วยเสียงสระในภาษาไทย
 - สระประสม 3 หน่วยเสียง

สัทอักษรแทนเสียงสระ ภาษาไทย	เสียงสระ ภาษาไทย	ลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม
/ia/	เ - ย	สระหน้า สูง ริมฝีปากรี และลงท้ายด้วยสระ กลาง ต่ำ
/ua/	เ - อ	สระหลัง สูง ริมฝีปากรี และลงท้ายด้วยสระ กลาง ต่ำ
/wa/	-ว	สระหลัง สูง ริมฝีปากห่อ และลงท้ายด้วยสระ กลาง ต่ำ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

- หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย
 - วรรณยุกต์ระดับ
 - หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ

ส่วน	/suǎn/
ปิด	/pàt/
จำ	/cǎ/

- หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ

จ่าน	/cǎ:n/
ยืม	/jɯ:m/
เรียง	/riǎŋ/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

- หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย
 - วรรณยุกต์ระดับ
 - หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ

คิน

/khán/

รู

/ruǐ/

ช้าง

/chá:ŋ/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

- หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย
 - วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ
 - วรรณยุกต์สูงตก

ว่า	/wá:/
เกลี้ยง	/kliâng/
นั่น	/nân/

- วรรณยุกต์ต่ำขึ้น

ขาว	/khá:w/
โง่	/bǎ:/
สวาย	/sǎaj/

การถ่ายทอดระบบเสียงภาษาไทย ด้วยสัทอักษร

การถอดถอดระบบเสียงภาษาไทยด้วยสัทอักษร

- ถอดถอดเสียงจากเสียงพยัญชนะต้น (หรือต้นควบ) + เสียงสระ + เสียงพยัญชนะท้าย (ถ้ามี) + เสียงวรรณยุกต์ เสมอ

บ้าน /ba:n/ เสียงพยัญชนะต้นคือ เสียง /บ/ /b/

เสียงสระอา /a:/

เสียงพยัญชนะท้าย น (แม่กน) /n/

เสียงวรรณยุกต์โท / ˨˩˦ /

พร้อม /phrɔ:m/ เสียงพยัญชนะต้นควบคือ เสียง /พร/ /phr/

เสียงสระออ /ɔ:/

เสียงพยัญชนะท้าย ม (แม่กม) /m/

เสียงวรรณยุกต์ตรี / ˨˩˥ /

การถ่ายถอดระบบเสียงภาษาไทยด้วยสัทอักษร

- นอกจากจะมีพยัญชนะต้นควบ 11 เสียงดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเรียกว่า พยัญชนะควบแท้แล้ว ยังมีพยัญชนะควบอีกชนิดคือ พยัญชนะควบไม่แท้ ซึ่งมักจะออกเสียงเพียงเสียงเดียว ดังนั้นวิธีพิจารณาคือ ให้ดูว่าพยัญชนะควบไม่แท้ดังกล่าวออกเสียงใด ก็ให้ใช้หน่วยเสียงนั้น

/จร-/	/c/	เช่น	จริง	/ciŋ/
/ทร-/	/s/	เช่น	ทราบ	/sa:tɕ/
/สร-/	/s/	เช่น	สร้อย	/sɔi:j/
/ศร-/	/s/	เช่น	ศรี	/si:/

การถ่ายทอดระบบเสียงภาษาไทยด้วยสัทอักษร

- อักษรนำในภาษาไทยมีพยัญชนะต้น 2 ตัว แต่เมื่อออกเสียง เราออกเสียง เพียงเสียงเดียวนั้น เมื่อออกเสียงเป็นพยัญชนะเสียงใด ให้ถ่ายทอดเสียงเป็นพยัญชนะเสียงนั้น เนื่องจากตัว ห หรือ อ ที่มานำนั้น ช่วยในเรื่องของการผันเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น

/ม-/	/m/	เช่น	หมอ	/mǎ:/
/น-/	/n/	เช่น	หนา	/nǎ:/
/ล-/	/l/	เช่น	หลาน	/lǎ:n/
/ร-/	/r/	เช่น	หรีด	/rì:t/
/ว-/	/w/	เช่น	แหวน	/wě:n/
/ย-/	/j /	เช่น	หยุด	/jù:t/
/ญ-/	/j /	เช่น	ใหญ่	/jàj/
/ย-/	/j /	เช่น	อย่า	/jà:/

การถ่ายทอดระบบเสียงภาษาไทยด้วยสัทอักษร

- สัทอักษรแทนเสียงวรรณยุกต์จะวางไว้บนสระเสมอ
- พิจารณาเสียงของพยางค์หรือคำนั้นๆ เป็นหลัก เพราะหากดูจากรูปอาจทำให้เกิด ความสับสนได้ เนื่องจากในภาษาไทยหน่วยเสียงบางเสียงไม่ได้มีเพียงรูปเดียว หรือรูปบางรูปอาจไม่ตรงกับเสียงได้ เช่น คำว่า “น้อย”

โครงสร้างพยางค์ในภาษาไทย

คำพยางค์เดี่ยวในภาษาไทย

1.1 $C(C)VV^{0-4}$ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (ต้นเดี่ยวหรือต้นควบก็ได้) หน่วยเสียงสระ (สระเสียงยาวหรือสระประสมก็ได้) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ทั้ง 5 เสียง เช่น นา (CVV^0) เกลือ ($CCVV^0$) ตู (CVV^2) เป็นต้น

1.2 $C(C)VN^{0-4}$ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (ต้นเดี่ยวหรือต้นควบก็ได้) หน่วยเสียงสระ (สระเสียงสั้น) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด (พยัญชนะนาสิก) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ทั้ง 5 เสียง เช่น กิน (CVN^0) พรหม ($CCVN^0$) ชม (CVN^4) เป็นต้น

1.3 $C(C)VS^{1-3}$ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (ต้นเดี่ยวหรือต้นควบก็ได้) หน่วยเสียงสระ (สระเสียงสั้น) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด (พยัญชนะกัก) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (เสียงเอกหรือเสียงตรีก็ได้) เช่น เห็ด (CVS^1) พลิก ($CCVS^3$) เป็นต้น

คำพยางค์เดี่ยวในภาษาไทย

1.4 C(C)VVN⁰⁻⁴ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (ต้นเดี่ยวหรือต้นควบก็ได้) หน่วยเสียงสระ (สระเสียงยาวหรือสระประสมก็ได้) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด (พยัญชนะนาสิก) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้ทั้ง 5 เสียง เช่น เปลี่ยน (CCV¹N¹) บ้าน (CV²VN²) เป็นต้น

1.5 C(C)VVS^{1,2} ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น (ต้นเดี่ยวหรือต้นควบก็ได้) หน่วยเสียงสระ (สระเสียงยาวหรือสระประสมก็ได้) หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด (พยัญชนะกัก) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (เสียงเอกหรือเสียงโทก็ได้) เช่น วาด (CV²VS²) เปียก (CV¹VS¹) เป็นต้น

คำสองพยางค์ในภาษาไทย

2.1 คำสองพยางค์แท้ เป็นคำสองพยางค์ที่มีส่วนประกอบของพยางค์ทั้งสองไม่เท่ากัน การเปล่งเสียงก็จะลงน้ำหนักของพยางค์ทั้งสองไม่เท่ากันด้วย สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$C(r)v^0 - C(C)V(V)C^0 - 4$$

จากสูตรข้างบนสามารถอธิบายได้คือ พยางค์แรกของคำสองพยางค์แท้จะประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวหรือหน่วยเสียงพยัญชนะควบก็ได้ ถ้าเป็นเสียงควบพยัญชนะในตำแหน่งที่สองก็จะเป็นพยัญชนะเสียงกระทบหรือรัวเท่านั้น สระของพยางค์นี้เป็นสระเสียงสั้น โดยปกติจะไม่มีเสียงพยัญชนะสะกดและเสียงวรรณยุกต์จะเป็นเสียงสามัญ พยางค์นี้จะไม่ลงน้ำหนัก ส่วนพยางค์ที่สองของคำสองพยางค์แท้ จะมีลักษณะเดียวกับคำพยางค์เดี่ยวแบบใดแบบหนึ่ง พยางค์ที่สองนี้จะลงน้ำหนักมากกว่าพยางค์แรก เช่น กะพง ($Cv^0 - CVN^0$) กระจาด ($Crv^0 - CVVS^1$) เป็นต้น

คำสองพยางค์ในภาษาไทย

2.2 คำสองพยางค์เทียม เป็นคำสองพยางค์ที่เกิดจากการรวมคำพยางค์เดียว 2 คำเข้าด้วยกันนั่นเอง เช่น บูชา ($CVV^0 - CVV^0$) ส้มสอน ($CVN^1 - CVVN^4$) เป็นต้น

คำหลายพยางค์ในภาษาไทย

3. คำหลายพยางค์ มักจะเป็นคำประสมหรือคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำหลายพยางค์แล้วจะพบว่า การออกเสียงคำหลายพยางค์มีลักษณะแตกต่างกันตามลักษณะของจังหวะและการลงน้ำหนักของพยางค์เป็น 2 แบบคือ

3.1 คำมีพยางค์แน่นอน มีลักษณะเช่นเดียวกับคำพยางค์เดียวหรือคำ 2 พยางค์เรียงต่อกัน เช่น หินเหล็กไฟ ($CVN^4 - CVS^1 - CVN^0$) เป็นต้น

3.2 คำแบ่งพยางค์แน่นอนไม่ได้ มักจะเป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ส่วนใหญ่มักเป็นคำสมาสซึ่งมีเสียงลหุหรือคำที่ประสมสระเสียงสั้นเรียงต่อกันหลายพยางค์ อีกทั้งขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้พูดที่เลือกออกเสียงตามความสะดวก เช่น คำว่า “เพชรเกษม” คนไทยบางคนออกเสียงเป็น 3 พยางค์ หรือบางคนก็ออกเป็น 4 พยางค์ ทั้งที่ความเป็นจริงหากออกเสียงแบบคำสมาสจะออกเสียง 5 พยางค์ เป็นต้น

ลีลาการพูด

1. ลีลาการพูดแบบธรรมดา (casual speech) คือ การพูดแบบธรรมดาๆ ตามสบาย อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ซึ่งลีลาการพูดแบบธรรมดานี้จะมีลักษณะพูดเร็ว ปานกลาง ช้า หรือช้ามาก แล้วแต่รายละเอียดของผู้พูด

2. ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ (citation form) ลักษณะการพูดแบบนี้จะเป็นการพูดแบบช้า ชัด ระวังตัวที่จะออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี เป็นการพูดในลักษณะที่เป็นทางการ

ลีลาการพูด

เมื่อใช้ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำและพูดแบบธรรมดา นั้น ลักษณะการออกเสียงจะต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

1. พยัญชนะต้นที่ออกเสียงเป็น /r/ เมื่อพูดขัดถ้อยขัดคำนั้น ถ้าพูดธรรมดาบางครั้งอาจจะออกเสียงเป็น /l/ เช่น คำว่า “รัก” “เรา” เป็น “ลัก” “เลา” เป็นต้น ส่วนเสียง /r/ ที่ทำหน้าที่เป็นตัวควบกล้ำก็อาจจะหายไปเมื่อพูดแบบธรรมดา เช่น “กระโปรง” เป็น “กะโปง” อีกประการหนึ่งเสียงตัวสะกด /ʔ/ ที่เกิดหลังคำตายสระเดี่ยวเสียงสั้น เช่น ในคำว่า “จะ” มักจะหายไปเมื่อพูดเร็วขึ้น

2. สระเสียงยาวอาจจะเปลี่ยนเป็นสระเสียงสั้น เมื่อพูดเร็วขึ้น เช่น

ถ้าหากว่า	/thā:ha:kwa:/	--->	/thāha:kwa:/
ของเรา	/khǎ:ŋraw/	--->	/khǎŋraw/

3. เสียงวรรณยุกต์จะเปลี่ยนไป เช่น เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนจากเสียงเอกเป็นเสียงสามัญเมื่อพูดเร็วขึ้น เช่น

กระท่อนกระถ่น	/kràʔthônkràʔthē:n/	--->	/krathônkrathē:n/
---------------	---------------------	------	-------------------

หรือเสียงวรรณยุกต์ตรีเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์สามัญ เมื่อพูดเร็วขึ้น เช่น

นรก	/náʔrók/	--->	/narók/
คณั	/kháʔnāʔ/	--->	/khanāʔ/

จะเห็นได้ว่าลีลาการพูดที่แตกต่างกันก็ส่งผลให้ลักษณะการออกเสียงแตกต่างกันด้วย ไม่ว่าจะเป็นเสียงพยัญชนะ เสียงสระหรือเสียงวรรณยุกต์

ทบทวนความรู้

